

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**

Udlændinge- og Integrationsudvalget
Christiansborg

Ministeren

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Tlf.: 33 92 50 00
E-mail: uvm@uvm.dk
www.uvm.dk
CVR-nr.: 20453044

Svar på spørgsmål 1012 (Alm. del):

I brev af 20. september 2018 har udvalget efter ønske fra Josephine Fock (ALT) stillet mig følgende spørgsmål:

10. oktober 2018
Sagsnr.:18/12548

Spørgsmål 1012:

”Vil ministeren redegøre for flygtninges muligheder for uddannelse i Danmark – fra grundskole til videregående uddannelse?”

Svar:

Det er i lovgivningen for de enkelte uddannelser eller undervisningsforløb nærmere reguleret, hvilke optagelseskrav og/eller -kriterier eller målgruppe de enkelte tilbud har.

Der er som udgangspunkt ikke i uddannelseslovgivningen fastsat udtrykkelige regler om krav til statsborgerskab eller opholdstilladelse for, at der kan ske optagelse.

Folkeskolen

Folkeskolen er et kommunalt anliggende. Det er således kommunalbestyrelsen, der i overensstemmelse med folkeskoleloven tager stilling til elevers optagelse i folkeskolen.

Ifølge folkeskoleloven er alle børn, der bor fast her i landet, omfattet af lovens bestemmelser om undervisningspligt. Det samme gælder børn, der skal opholde sig her i landet i mindst 6 måneder. Bestemmelserne gælder, uanset om barnet er dansk statsborger eller har statsborgerskab i et andet land. Det afgørende er, at barnet har bopæl i Danmark, eller at barnets ophold er bestemt til at vare mindst 6 måneder. Er opholdet oprindeligt ikke bestemt til at vare i mindst 6 måneder, indtræder undervisningspligten først fra det tidspunkt, hvor det senere alligevel viser sig at skulle vare mindst 6 måneder.

Seks måneders-kravet skal generelt fortolkes til gavn for barnet, da det er folkeskolens opgave at sikre grunduddannelse til alle børn med bopæl her i landet.

Folkeskolelovens bestemmelser gælder ikke, hvis børnene er omfattet af undervisningspligt i medfør af anden lovgivning som f.eks. udlændingelovens § 42 g om børn af asylansøgere. Børn, for hvem der er indgivet ansøgning om opholdstilladelse på andet grundlag end asyl, er ikke omfattet af udlændingelovgivningens regler om undervisningspligt. Disse børn anses normalt for omfattet af den almindelige undervisningspligt i henhold til folkeskoleloven.

Bestemmelserne om undervisningspligt, indskrivning og optagelse i folkeskolen fremgår af kapitel 5 i lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 1510 af 14. december 2017 med senere ændringer.

Kommunale internationale grundskoler

Kommunerne kan oprette kommunale internationale grundskoler, hvori der kan optages undervisningspligtige børn af udlændinge, der har midlertidig ophold i landet på grundlag af beskæftigelse. Hvis der er ledig kapacitet på en kommunal international grundskole, kan der optages danske børn og andre udenlandske børn, der bor eller opholder sig i landet.

Der henvises til § 3 i lov om kommunale internationale grundskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 159 af 8. februar 2017.

Kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge

Kommunerne kan oprette et særligt tilbud om grundskoleundervisning til tosprogede børn og unge. Kommunalbestyrelsen kan henvise tosprogede børn og unge i den undervisningspligtige alder til et særligt tilbud, hvis det vurderes, at eleverne har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleverne til det særlige tilbud. Endvidere kan tosprogede unge under 25 år, som ikke er i den undervisningspligtige alder, tilbydes at deltage i grundskoleundervisning i et særligt tilbud, hvis det vurderes, at det er det mest relevante undervisningstilbud for den unge.

Der henvises til §§ 3 og 4 i lov om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge, jf. lovbekendtgørelse nr. 144 af 3. februar 2017.

De frie grundskoler

De frie grundskoler afgør selv – inden for lovgivningens rammer – hvilke elever, de vil optage.

Det følger af lovgivningen, at for, at en elev på en fri grundskole skal indgå i beregningen af skolens statstilskud, skal forældremyndighedens indehavere eller en af forældremyndighedens indehavere bo i Danmark eller være dansk statsborger eller have haft opholdstilladelse i Danmark i mere end 5 år. Det gælder dog ikke:

- Elever, der ikke skal registreres i CPR, og grønlandske elever.
- Udenlandske elever, der har fået opholdstilladelse med henblik på at følge undervisningen i en dansk skole som led i en udveksling.
- Elever, som i medfør af EU-retten eller EØS-aftalen er berettiget til at indgå i opgørelsen.
- Elever, der er kommet til Danmark som asylansøgere uden deres forældre og efterfølgende har fået opholdstilladelse i medfør af udlændingeloven.

De tilskudsberettigende elever på frie grundskoler skal med oplysninger om deres personnummer være optaget på en af elevens bopælskommune godkendt fortegnelse. Elever, der ikke har et personnummer, vil således alene i de ovenfor nævnte tilfælde kunne indgå i grundlaget for beregning af statstilskud.

Det bemærkes, at betalingen for undervisningen på frie grundskoler er et privatretligt anliggende mellem den enkelte skole og eleven/elevens forældre. Det er derfor overladt skolen, hvilken skolebetaling den vil kræve for den enkelte elev, men der stilles krav om en vis egendækning.

De nævnte krav fremgår af lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovekendtgørelse nr. 1111 af 30. august 2018, og bekendtgørelse nr. 1833 af 18. december 2015 om tilskud m.v. til friskoler og private grundskoler m.v.

De frie grundskoler kan endvidere efter overenskomst med en kommunalbestyrelse optage elever i et særligt tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever i den undervisningspligtige alder. Sådanne tilbud etableres efter overenskomst med kommunalbestyrelsen og finansieres af kommunalbestyrelsen. I tilbuddene optages elever, hvor elevens bopælskommune vurderer, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og at det er pædagogisk påkrævet for eleven at deltage i sådan tilbud. Deltagelse i tilbud ophører når bopælskommune vurderer, at eleven kan deltage i almindelig grundskoleundervisning, dog senest efter 2 års forløb. Der henvises til kapitel 8 c i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Efterskoler og frie fagskoler

Efterskoler og frie fagskoler afgør selv – inden for lovgivningens rammer – hvilke elever, de vil optage.

Ifølge reglerne om statstilskud skal eleverne for at kunne medregnes i årselevtallet opfylde følgende betingelser ved kursets begyndelse:

1. Elever på efterskoler skal have afsluttet 8 års skolegang, 7. klasse eller være fyldt 14 år. Elever, der er fyldt 18 år, kan i særlige tilfælde medregnes efter regler fastsat af undervisningsministeren.
2. Elever på frie fagskoler skal have afsluttet 10 års skolegang, 9. klasse eller være fyldt 16 år.

Kurset på en efterskole eller fri fagskole skal gennemføres med et flertal af danske elever og personer, der efter EU-retten eller EØS-traktaten skal sidestilles med danske statsborgere.

Med danske statsborgere sidestilles elever, der ved kursets begyndelse

- 1) tilhører det danske mindretal i Sydslesvig,
- 2) har tidsubegrænset opholdstilladelse i Danmark,
- 3) er statsborgere i de øvrige nordiske lande og kan godtgøre at have haft ubrudt og lovlig bopæl i Danmark i mindst to år op til kursets begyndelse,
- 4) er omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationsloven),
- 5) er statsborger i et andet EU- eller EØS-land, hvis eleven har lønnet beskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed i Danmark, eller eleven i øvrigt er omfattet af Rådets forordning af 15. oktober 1968 om arbejdskraftens frie bevægelighed indenfor Fællesskabet (1612/68), eller
- 6) forsørges af en forælder, der er omfattet af nr. 5.

Der er i lov om efterskoler og frie fagskoler ikke regler om dokumentation for gyldig opholdstilladelse som betingelse for optagelse, men der er krav om, at eleverne skal oplyse personnummer og dokumentation for statsborgerskab til skolen ved tilmeldingen. Skolen skal videregive disse oplysninger til brug for de offentlige myndigheder, der udfører opgaver i medfør af lov om efterskoler og frie fagskoler.

De nævnte krav fremgår af lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lov-bekendtgørelse nr. 787 af 21. juni 2017.

Herudover kan efterskoler og frie fagskoler – med kommunalt tilskud til driftsudgifterne – optage en elev, der som flygtning er kommet til Danmark uden sine forældre og er omfattet af lov om integration af udlændinge i Danmark. Dette er reguleret i lovens § 29 b.

Ungdomsskolen

Kommunalbestyrelsen skal sikre kommunens unge et alsidigt tilbud om ungdomsskolevirksomhed, som skal stå åbent for unge mellem 14 og 18

år, der er tilmeldt kommunens folkeregister. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at unge under 14 år og over 18 år kan optages i ungdomsskolen.

Reglerne om ungdomsskolen fremgår af lov om ungdomsskoler, jf. lovekendtgørelse nr. 438 af 8. maj 2017.

De gymnasiale uddannelser

Bekendtgørelse om optagelse på de gymnasiale uddannelser (optagelsesbekendtgørelsen) omfatter ikke nogle formelle betingelser af typen opholdstilladelse, bopæl, statsborgerskab m.v. som forudsætning for at blive optaget på de gymnasiale uddannelser.

Alle ansøgere, der er vurderet uddannelsesparate i forhold til gymnasiale uddannelser, og som opfylder kvalifikationskravene til forudgående undervisning og aflæggelse af folkeskolens prøver, har retskrav på optagelse.

Efter optagelsesbekendtgørelsen har ansøgere fra andre lande (dog gælder der særlige regler for ansøgere fra Grønland, Færøerne, Europaskolerne, Finland, Island, Norge og Sverige) krav på optagelse på de treårige gymnasiale uddannelser og den toårige hf-uddannelse, hvis ansøgerens skoleuddannelse i niveau kan sidestilles med en afsluttet 9. eller 10. klasse efter lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. Sådanne ansøgere skal ikke opfylde betingelserne om aflæggelse af folkeskolens prøver og er ikke omfattet af kravet om obligatorisk optagelsesprøve, men skal med de tilpasninger, der følger af deres særlige skolegang, opfylde de øvrige betingelser i bekendtgørelsen, herunder gøres til genstand for en konkret vurdering og en eventuel faglig test.

Ansøgere, der ikke har retskrav på optagelse optages på grundlag af lederens vurdering af de standpunktskarakterer, som ansøgeren måtte have, eventuelle prøveresultater fra forudgående undervisning, eventuelle udtalelser om ansøgerens kvalifikationer, og, hvis institutionen skønner det formålstjenligt, en samtale eller en faglig test i ét eller flere fag. Ansøgerens danskundskaber vil indgå som en naturlig del af lederens vurdering af, om ansøgeren kan påbegynde og gennemføre den ønskede gymnasiale uddannelse. Ansøgere, der ikke har aflagt folkeskolens prøver som krævet til enten de tre gymnasiale uddannelser eller til hf, skal til en optagelsesprøve, der bl.a. omfatter en delprøve i dansk.

Allerede fordi det ikke er en eksplicit forudsætning for optagelse, at ansøgeren har opholdstilladelse, fører de gymnasiale uddannelsesinstitutioner heller ikke kontrol hermed.

Optagelsesreglerne til de gymnasiale uddannelser er fastsat i bekendtgørelse nr. 108 af 4. februar 2016 om optagelse på de gymnasiale uddannelser med senere ændringer. De nye, skærpede adgangsforudsætninger til

de gymnasiale uddannelser, som er fastsat i lov om de gymnasiale uddannelser, får virkning fra skoleåret 2019/20.

Erhvervsuddannelser

Alle, der har opfyldt undervisningspligten efter folkeskoleloven, har adgang til en erhvervsuddannelse. Adgang i umiddelbar forlængelse af 9. eller 10. klasse forudsætter, at eleven har de faglige, personlige og sociale forudsætninger, der er nødvendige for at gennemføre en erhvervsuddannelse. Der kan herudover for de enkelte erhvervsuddannelser være fastsat særlige kvalifikationskrav.

Særligt for udenlandske elever på erhvervsuddannelserne gælder, at de kun indgår i grundlaget for statstilskud til uddannelsesinstitutionen, hvis eleven:

- Er meddelt tidsubegrænset opholdstilladelse eller tidsbegrænset opholdstilladelse med mulighed for varigt ophold i Danmark.
- Er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 m som medfølgende barn af en udlænding, som dels er statsborger i et land, der ikke er tilsluttet Den Europæiske Union eller omfattet af EØS-aftalen, dels er meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a. En udenlandsk elev, hvis forældres opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 a ophører efter tidspunktet for påbegyndelsen af uddannelsen, indgår fortsat i grundlaget for statstilskud.
- Er udvekslet med danske elever efter aftale mellem institutionen og en institution i udlandet.
- Efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller internationale aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske statsborgere.

Om en flygtning kan indgå i tilskudsberegningen efter lov om erhvervsuddannelser, vil således afhænge af en konkret vurdering af den meddelte opholdstilladelse. For flygtninge omfattet af udlændingelovens § 7, stk. 3, gives opholdstilladelse altid med henblik på midlertidigt ophold.

Udbud af erhvervsuddannelse til udenlandske elever, som ikke kan indgå i tilskudsberegningen, kan ske efter reglerne om indtægtsdækket virksomhed.

Kombineret ungdomsuddannelse

Kombineret ungdomsuddannelse er for unge under 25 år, som

- Har afsluttet 9. eller 10. klasse eller tilsvarende.
- Ikke har gennemført en kompetencegivende ungdomsuddannelse.
- Ikke har forudsætninger for at påbegynde en erhvervsuddannelse eller gymnasial uddannelse.
- Er motiveret for uddannelse.

Der gælder på kombineret ungdomsuddannelse regler om tilskudsberegning svarende til det, som gælder for erhvervsuddannelser, dog ikke nr. 3 om elever, der er udvekslet med danske elever efter aftale mellem institutionen og en institution i udlandet.

Erhvervsgrunduddannelse (egu)

Egu er for personer, som

- Er under 30 år.
- Bor i kommunen.
- Ikke er under uddannelse, herunder i produktionsskoleforløb, eller i beskæftigelse.
- Ikke har forudsætninger for umiddelbart at gennemføre en anden kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Vedkommendes opholdsgrundlag indgår ikke i optagelsesbetingelserne.

Voksenuddannelse

Voksenuddannelsescentre (VUC) udbyder blandt andet enkeltfagsundervisning i forberedende voksenundervisning (FVU), ordblindeundervisning for voksne og almen voksenuddannelse (AVU). Betingelser for at blive optaget på VUC til denne undervisning er følgende:

- På FVU har alle, der er fyldt 18 år, og som har forudsætninger for at følge FVU med udbytte, adgang til undervisningen.
- På ordbindeundervisning for voksne har alle, der efter undervisningspligtens ophør har basale vanskeligheder med at tilegne sig skriftsproget, og som har forudsætninger for at følge ordblindeundervisning for voksne med udbytte, adgang til undervisningen.
- På AVU sker optagelse ud fra en konkret, individuel vurdering af ansøgerens forudsætninger for at kunne følge undervisningen. For så vidt angår personer, der har opfyldt undervisningspligten, men ikke er fyldt 18 år ved starten af undervisningen, er det endvidere en betingelse, at der foreligger en uddannelsesplan fra Ungdommens Uddannelsesvejledning.

Vedkommendes opholdsgrundlag indgår ikke i optagelsesbetingelserne.

Det bemærkes, at en institutionsleder ikke kan optage en ansøger på enkeltfagsundervisningen, hvis lederen ved, at ansøgeren ikke vil opholde sig i landet længe nok til at kunne fuldføre hele forløbet, men skal udrejse af landet, før undervisningen afsluttes. Desuden skal ansøgerne for at blive optaget på uddannelserne have tilstrækkelige danskundskaber til at kunne følge undervisningen og have til hensigt at gennemføre hele uddannelsesforløbet.

Arbejdsmarkedsuddannelser

Arbejdsmarkedsuddannelser og enkeltfag, der er optaget i en fælles kompetencebeskrivelse, er for personer med fast bopæl eller beskæftigelse i Danmark. Vedkommendes opholdsgrundlag indgår ikke i optagelsesbetingelserne.

Produktionsskoletilbud

Produktionsskoletilbud er for unge under 25 år, som ikke har gennemført en ungdomsuddannelse, og som ikke umiddelbart har forudsætninger for at påbegynde en sådan uddannelse. Optagelse med tilskud er betinget af, at kommunalbestyrelsen i den unges bopælskommune gennem Ungdommens Uddannelsesvejledning vurderer, at den unge er omfattet af produktionsskolernes målgruppe. Vedkommendes opholdsgrundlag indgår ikke i optagelsesbetingelserne.

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov er for unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse. Unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov har et retskrav på en ungdomsuddannelse, og kommunalbestyrelsen skal tilbyde unge, der er tilmeldt kommunens folkeregister, en 3-årig ungdomsuddannelse. Vedkommendes opholdsgrundlag indgår ikke i optagelsesbetingelserne.

Specialundervisning for voksne

Specialundervisning for voksne kan af kommunalbestyrelsen gives til personer, der bor eller længerevarende opholder sig i kommunen. Vedkommendes opholdsgrundlag indgår ikke i optagelsesbetingelserne.

De videregående uddannelser

Uddannelses- og forskningsministeren har oplyst det følgende:

”Adgang til en videregående uddannelse i Danmark forudsætter en adgangsgivende gymnasial eksamen. Der kan endvidere være krav om opfyldelse af specifikke adgangskrav og/eller adgangsprøver samt karakterkrav.

Afgørelse om optagelse på videregående uddannelser i Danmark træffes af den enkelte uddannelsesinstitution i henhold til det regelsæt, der gælder for denne videregående uddannelsesinstitution og den omhandlede videregående uddannelse, herunder erhvervsakadem-, professionsbachelor-, diplom-, bachelor-, kandidat-, master- og ph.d.-uddannelser m.v.

Ansøgerens opholdsgrundlag i Danmark, herunder opholdsgrundlag som flygtning i henhold til udlændingeloven, indgår ikke i afgørelsen af, om ansøgeren har mulighed for at blive tildelt en studieplads på en videregående uddannelse.

Det kan i øvrigt oplyses, at det kommer an på karakteren af ansøgerens opholdstilladelse, om optagelsen af den pågældende udløser statstilskud (taxameter). Hvis ansøgeren er fra et tredjeland og har et midlertidigt opholdsgrundlag ("opholdstilladelse meddelt med henblik på midlertidigt ophold"), udløser optagelsen efter gældende tilskudsregler på uddannelsesområdet ikke statstilskud. Uddannelsen gennemføres i de tilfælde med fuld deltagerbetaling."

Med venlig hilsen

Merete Riisager